

Parti fra Narjordet

Av Rolf Odden

Parti fra Narjord, Os har Peder Bredalslien (1883-1928) kalt motivet, som viser en del av Narjordet. Vi fikk Rolf Odden (1911-1984) til å gi opplysninger om bildet og så lokalkjent som han var, er det mange interessante opplysninger.

Mannen i forgrunnen er Hans Narjord, seinere ordfører i Os.

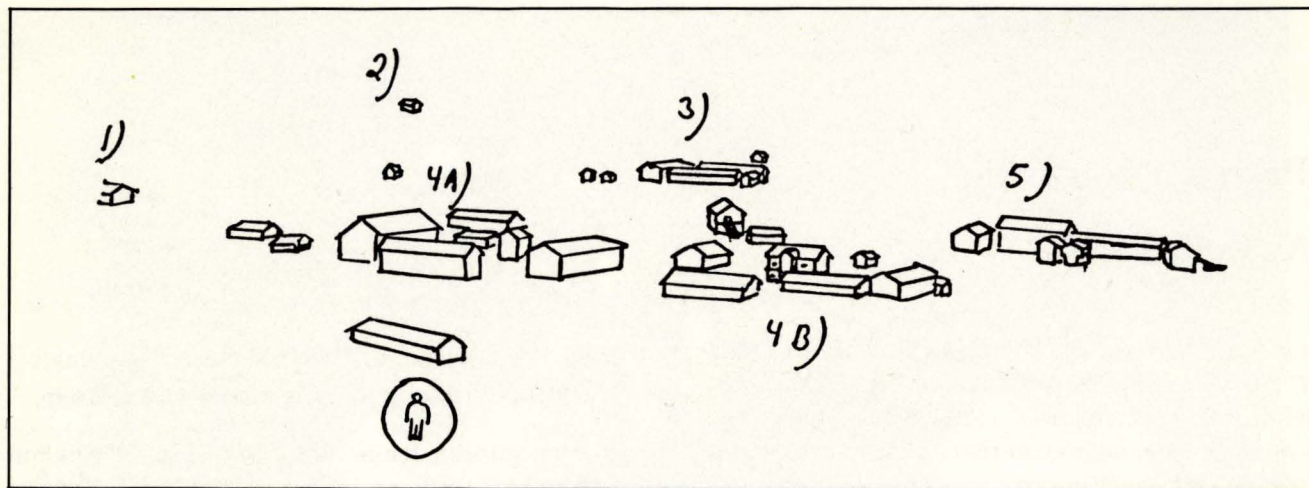
1. Helt til venstre på bildet ser vi litt av Narjordet skole. Narjordet skolekrets kjøpte året 1874 en Østerdalsstue på Bakos i Os, gjorde dugnad og flyttet den til Narjordet og satte den opp igjen til skolestue for bygda. Regnskap og dugnadslister m.m. er bevart. Likeså står det hvem som har malt den. Det kan kanskje ha interesse ettersom den bevarte Narbuvold skole og Narjordet skole var malt likt og med nøyaktig samme farger. Postfører Halstein Sundmoen fortalte flere ganger at han var født i denne stuen, mens den sto på Bakos i Os.

2. Til venstre oppe i skogen skimtes noen små hus. Det er en husmannsplass under Bekken, G. nr. 96, B. nr. 1 og ble bygget omkring 1870-årene av Tore Grue, som var fra Dalsbygda, Os. Han var gift

med Berit Kjerstine Evavold. De er gravlagte i Narjordet. I daglig tale ble stedet kalt «Trøa».

3. Den gården lengst vekk på bildet er Bekken østre. G. nr. 96, B. nr. 1. De husene vi ser er bygget i tidsrommet 1760 til 1815. Dette er den ½-del av den opprinnelige Sjursgården som omkring 1760 ble delt i to. I daglig tale flere navn: En gang i tiden ble den kalt «Nirsene», fordi en mann fra Nirsene i Dalsbygda ble inngiftet dit. Det er veldig sjelden å høre dette navnet nå - nå brukes det «Bortate» av folk på den hitre side av elven, - og «Østpå-garda» av de på den andre siden av elven, og som bor nedenfor Bekken. - De som bor sønnenfor Bekken sier «Frempå-garda» eller «Frempå-garden».

4. De to gårdene i forgrunnen på bildet: En av de eldste gårdene i Narjordet het «Kojegården», sannsynligvis fordi mannen som begynte der bygde en Kojestue til beboelseshus og brukte den lenge, mens han bygde opp gården. Imidlertid var han ikke særlig forlikt med naboen, som bygde gården sin mindre enn 100 meter fra hans, og flyttet derfor gården vekk ned på sletta, med tunet i det som på bildet er tomrommet mellom disse to gårdene. Gården ble da hetende Nygården. Siden

ble Nygården delt i to og utbygd til hver sin side av det opprinnelige tunet.

A) som er hovedbølet (eier jorda der Kojegården sto) er Narjord østre, G. nr. 97, B. nr. 19. - Husene er bygget i tiden fra 1880 til 1914. Den forrige eier, Hans Nygård solgte gården til fanejunker Tobias Gløtvold fra Engerdal. Gården heter i daglig tale Gløtvold eller også Gløtvoldgården. Hans Nygård kjøpte Ånestad i Løten og flyttet dit.

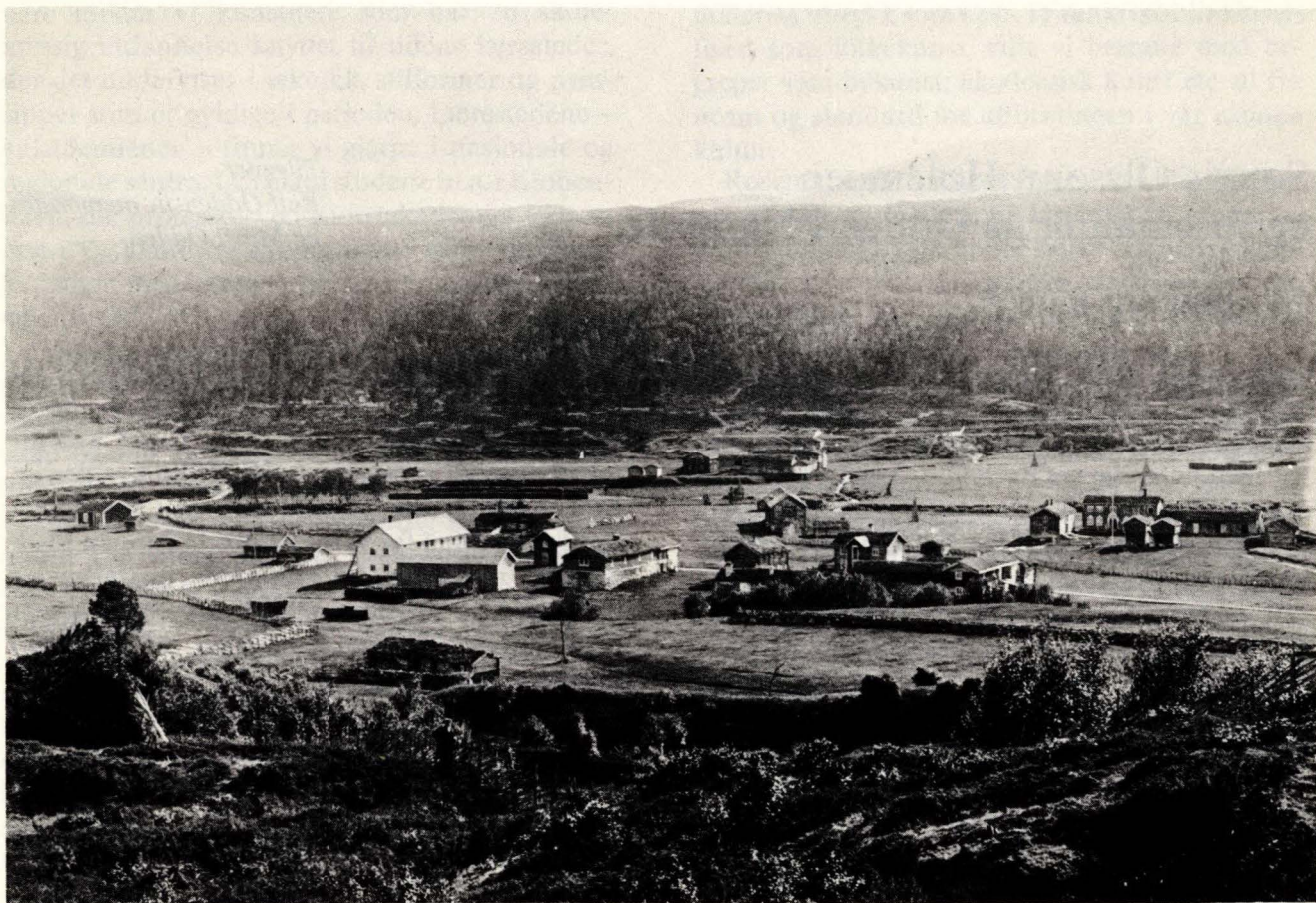
B) er den andre delen av Narjordet østre, G. nr. 97, B. nr. 8, og heter i daglig tale Nygård eller Nygården. En gren av den opprinnelige slekta på Kojegården eier og bruker den i dag. Husene på gården er bygget i tiden 1775 til 1911. De eldste er revet nå.

5. Den gården lengst til høyre er Odden (tunet), G. nr. 97, B. nr. 60. Den gang bildet ble tatt

B. nr. 1. Bortsett fra stabburene som er ca. 200 år gamle er de andre husene bygget i tiden ca. 1800 eller litt før til 1880. Den heter i daglig tale Odden. Navnet kommer sannsynligvis fra at i den tiden gårdene ble bygget hadde elva Nøra flere løp, og i hvertfall i flom gikk nesten omkring gården, slik at den ble liggende på en odde. (Det gamle fjøset er revet, nytt er bygd opp t.v. Der ligger i dag den nye garden, og Oddentunet er blitt museum.)

Etterskrift:

En kan merke seg at alle Narjordets innbyggere brukte Narjord til etternavn helt fram til første halvdel av 1800-tallet. Hele grenda og mer til var ryddet til markslåtter av de eldste Os-gårdene i den tid de var leilendinger under kronen. Så flyttet noen ut og bygde seg gård i markslåtten, mens det kom andre til som også bygde seg gård der. Disse ble betraktet som inntrengere, men de

som eide slåttene kunne ikke gjøre noe med det. Etter 30-årskrigen, 1618-48, var danskekongen i beit for penger, så han solgte store arealer til folk som hadde penger, ofte var det danske futer. En av disse var Jens Bing, som bestyrte smeltehytta på Holm på Nøren og bodde i Binggården. Han kjøpte opp alt fra Mosenget i nord til Høsøia og hele Nördalen. Da han døde ville ikke enka sitte

igjen med alt dette, og solgte gårdene til de som bodde i området. Fra tingboken for tinget, 29. oktober siteres: «Ellers beretter Ous besiddere å ha ligget en slåtteng kaldis Nar-Jordet til Ous som er ifrabygget og ei lagt for nogen rettighet.»

Matrikkelen for 1665 anfører Narjordet som en «rødningsplass».